



Handläggare: Christina Amundberg, Ninnie  
Johnsson , Agneta Kling och Britt-Marie  
Johansson  
Telefon: 08-508 12 000

Till  
Stadsdelsnämnd Södermalm  
2011-06-16

## **Uppföljning av Borgerskapets, Mariahemmets, Villa Cederschiölds, Hornkrokens, Katarinagårdens och Nytorgsgårdens vård- och omsorgsboende**

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Nämnden godkänner rapporten.

Anders Carstorp  
Stadsdelsdirektör

Claes Lagergren  
Avdelningschef

### **Sammanfattning**

Detta ärende är en uppföljning av Borgerskapets, Mariahemmets Villa Cederschiölds, Hornskrokens, Katarinagårdens och Nytorgsgårdens vård- och omsorgsboenden.

Den samlade bedömningen om verksamheterna är att de boende har möjlighet till inflytande och delaktighet samt får sina beslutade insatser tillgodosedda. Samtliga boenden uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter och stadens riktlinjer utom hälso- och sjukvårdskrav. I samtliga verksamheter pågår olika förbättrings- och utvecklingsarbeten bland annat den sociala dokumentationen. Förvaltningen har synpunkter på hälso- och sjukvården på Mariahemmet, Villa Cederschiöld, Hornskroken, Katarinagården och Nytorgsgården.



Av brukarundersökningar som gjorts framgår att deltagarna är nöjda.



## Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. Borgerskapets Äldrehem och Ersta diakoni har sakgranskat uppgifterna.

I ärendet redovisas varje boende var för sig. I bilaga till ärendet finns sammanfattande grafisk bild över samtliga uppföljda äldreverksamheter på Södermalm som hitintills är gjorda under året.

### 1. Borgerskapets Äldrehem

#### Fakta

Verksamhet	Särskilt boende enligt 5 kap. 5 § Socialtjänstlagen, SoL
Avtalspart	Stockholms Borgerskap
Adress	Högalidsgatan 26-28 117 30 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Eeva Lindgren
Målgrupp och antal	Borgerskapets äldrehem har 127 platser med inriktning ålderdomshem och 23 platser med inriktning demenssjukdomar enligt tillstånd från tillsynsmyndigheten.
Driftsform	LOV-upphandlat valfrikhetskontrakt på ett år äldrenämnden och möjlighet till ett års förlängning och tre månaders uppsägningstid. Den enskilde har rätt att bo kvar.
Antal anställda	117 personal och 95,3 årsarbetare
Tillgänglighet:	Borgerskapets äldreboende har tillgängliga lokaler och ligger nära busskommunikationer.

#### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms biståndsenhet
- Dialog med verksamhetschef och enhetschefer vid boendet
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enheternas dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökningar
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

#### Verksamhet

Borgerskapets äldrehem är ett särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL. De säljer platser till andra kommuner än Stockholms stad. De erbjuder även plats till äldre som



köper plats i äldreboendet helt privat. Vid besöket fanns det 30 boende som kom från annan kommun eller som själva köpt plats.

Verksamhetsidén är individanpassning av stödet. Borgerskapets äldreboende betonar att varje boende lever enligt sin livsstil och sina önskemål.

De erbjuder sina gäster olika sätt att bevara och förbättra sina egna resurser genom fysiska, sociala, psykiska eller existentiella aktiviteter. Utbudet av aktiviteter är rikt. Gästerna är med och påverkar utbudet genom exempelvis pensionärsråd och förslagslistor. Varje dag erbjuds olika aktiviteter i grupp eller enskilt. Några exempel är tidningsläsning, hantverk, herrklubb, frågesport och spel. De har även grupper för träning och mobilisering såsom gruppgymnastik, stimuligrupp, Qi-Gong och styrke/balansgrupp. Trädgården innehåller skyddade uteplatser, samkväm, aktiviteter och anpassade promenadstigar.

Äldrehemmets tre gruppboenden för demenssjuka har sin verksamhet utformat från Silviahemmets demensvård. De utgår från den lilla gruppen med olika typer av aktiviteter, funktionsträning, stimulans för kropp och själ samt tid för omtanke och reflektion för den enskilde. Under 2011 kommer hela äldrehemmet att förnya sin demenscertifiering med uppdatering av rutiner och kompetensutveckling.

Borgerskapets äldrehem samverkar mycket i utvecklingsarbete med några andra enskilda äldreboenden genom bl.a. jämställdhetsprojekt, kost och nutrition för äldre.

Bedömningen är att verksamheten är välfungerande.

#### Boende i vård- och omsorgsboendet

Totalt finns 150 platser enligt tillståndet från Socialstyrelsen med 127 platser för personer med mer fysiska omvårdnadsbehov och 23 platser för personer med demenssjukdomar. Från Södermalm kommer 30 boende, 10 med demenssjukdomar och 20 med somatiska besvär. Övriga kommer från de flesta stadsdelar i Stockholm, andra kommuner eller att enskilda personer själva köpt plats där.

Biståndshandläggarna på Södermalm har under 2011 startat en särskild individuppföljning för att följa upp enskilda boendes genomförda insatser. Några resultat från Borgerskapets äldrehem finns ännu inte klara. En uppföljning kommer att ske av södermalmsborna under året.

#### Brukarinflytande

Borgerskapets pensionärsråd och förslagslistor fångar upp önskemål från de boende på program, aktiviteter eller verksamheter i boendet. Den enskilde kan också föra fram önskemål i sitt enskilda fall på såväl omvårdnad som aktiviteter. I genomförandeplanerna är det tydligt inskrivet den enskildes livsstil, intressen och önskemål.



### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från 2010 har en svarsfrekvens på drygt 60%. Den omfattar de boende som fått plats genom stadsdelsnämnderna. Resultaten är högre än stadens genomsnitt. Främst gäller det att få påverka sin vardag, att få komma ut i friska luften och att de fått välja vilket boende de vill bo på. Samtliga som svarat anser att maten smakar bra. Om en jämförelse görs med deras resultat från föregående år är variationerna små. Det har skett smärre förbättringar och försämringar. Störst försämring i resultaten är urvalet av aktiviteter. Störst förbättring av resultaten från föregående år är personalens lyhörddhet.

### Dokumentation

Borgerskapets äldrehem har sedan ett flertal år tillbaka dokumentationssystemet Safedoc som används för såväl medicinsk som social dokumentation men i skilda filer. Även avvikelser och fel och brister dokumenteras där. Den sociala dokumentationen är innehållsrik och korrekt. Genomförandeplanerna tar upp den enskildes olika behov av stöd och önskemål om hur stödet skall utföras. Genomförandeplanerna faxas till biståndshandläggarna. I den sociala journalen antecknas särskilda eller tillfälliga önskemål eller ändringar av det planerade stödet.

### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. Borgerskapet har sedan flera år tillbaka behandlat klagomål, synpunkter och avvikelser i sin ledningsgrupp som tillika är kvalitetsgrupp. Förvaltningen har fått ett skriftligt klagomål den senaste tolv månadersperioden. Borgerskapets äldreboende samverkade väl med förvaltningen i det ärendet.

Samtliga deltagare och deras anhöriga får klagomålsblanketter. Till ledning och omvårdnadspersonal framförs också muntliga önskemål som boendet försöker tillgodose omedelbart. Detta dokumenteras i de enskildas dokumentation eller läggs in i verksamhetsinnehållet. Vid genomgången av de sociala journalerna fanns det antecknat ett flertal gånger att den enskilde framfört synpunkter på stödet och att det korrigerats efter den enskildes önskemål.

### Hälso- och sjukvård

Borgerskapet har en väl fungerande hälso- och sjukvård. Ledningssystem finns i enlighet med SOSFS 2005:12. Det finns rutiner upprättade som personalen följer. Dokumentationen följer de krav som Socialstyrelsen har. Läkemedelshanteringen har under året granskats av farmaceut från Apoteket Farmaci AB. Patientsäkerhetsberättelse för 2010 har upprättats.

### Personal- och kompetensförsörjning

Borgerskapets äldrehem har hög andel, (nästan hundra procentig) omvårdnadspersonal med grundutbildning. De har även fyra Silviasystrar anställda i boendet. Borgerskapet är certifierade av Silviahemmet i deras palliativa vårdfilosofi. Det innebär bland annat att alla medarbetare har genomgått Silviahemmets grundutbildning ”Att leva med demens”.



Personalen har den kompetens som krävs och förutsättningar finns för fortlöpande kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov. Äldrehemmet arbetar med kompetensutvecklingsplaner som styrs av medarbetarnas behov men också ändringar beroende på kunskapsutveckling och förändrad normering inom äldreomsorgsområdet.

#### Ekonomi och administration

Äldrenämnden har upphandlat Borgerskapets äldrehem enligt lagen om valfrihetssystem. Därför gör äldreförvaltningen seriositetsprövningen av Borgerskapets äldrehem. Förvaltningen gör enligt beslut av fullmäktige uppföljning av service, omvårdnad och vård enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

#### Förbättringsområden

Borgerskapet har valt att prioritera uppdatering av sina kunskaper och rutiner i demensvård genom omcertifiering som skall göras eftersom certifieringen är tidsbegränsad. Ett annat prioriterat utvecklingsområde är också kosten för de äldre och de är nominerade till kostpriset Guldkon. Borgerskapet äldreboende arbetar också med att utveckla ledarskapet med det salutogena perspektivet.

#### Förvaltningens samlade bedömning om Borgerskapets äldrehem

Förvaltningens bedömning är att Borgerskapets äldrehem är ett boende som ger sina äldre en god omsorg med möjlighet till inflytande och delaktighet. De äldre får sina beslutade insatser tillgodosedda av verksamheten. Boendet uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter, stadens riktlinjer och avtalet. Ledningen för Borgerskapets äldrehem arbetar med utveckling och förbättringsområden av sin verksamhet.



## 2. Mariahemmet

### Fakta

Verksamhet	Särskilt boende enligt 5 kap. 5 § Socialtjänstlagen, SoL
Avtalspart	Ersta diakoni
Namn och adress	Mariahemmet Erstagatan 1F, besöksadress Box 4619 116 91 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Margareta Hardenfalk
Målgrupp och antal	Mariahemmet har 42 lägenheter varav två är tvårumslägenheter. Målgruppen är äldre som behöver ålderdomshem enligt tillstånd från Socialstyrelsen.
Driftsform	LOV-upphandlat valfrihetskontrakt på ett år äldrenämnden och möjlighet till ett års förlängning och tre månaders uppsägningstid. Den enskilde har rätt att bo kvar.
Antal anställda	54 anställda motsvarande 39 årsarbetare
Tillgänglighet:	Verksamhetens lokaler är fysiskt tillgängliga och de kan nås med allmänna kommunikationer via busshållplats belägen drygt 100 m och backe från boendet.

### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms biståndsenhet
- Dialog med enhetschef, medarbetare och boende
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enhetens dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökning
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

### Verksamhet

Mariahemmet är ett särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL. Boendet är inrett och utrustat med föremål och möbler från deltagarnas aktiva liv på 1940 och 1950-talet för att öka deras välbefinnande, trygghet och säkerhet. Det finns lägenheter på fyra våningar och på två av dessa är det alltid personal på plats. På de två andra våningarna finns personal för planerade insatser eller akuta behov som den boende larmar om. Verksamheten erbjuder stöd dygnet-runt i social gemenskap och med aktiviteter av olika slag enskilt och i grupp. Värderingsgrunden bygger på den kristna humanismen. Huvudmetoderna ett personcentrerat och individuellt stöd. Ett sätt för dem att förverkliga metoderna är att ha regelbunden reflektion och handledning.



### Boende i vård- och omsorgsboendet

Mariahemmet har möjlighet att ta emot 44 boende då de har två tvårumslägenheter. De boende kommer från nästan alla stadens stadsdelar och de säljer också platser till andra kommuner. Tjugo boende kommer från Södermalm.

Biståndshandläggare från Södermalm har under 2011 startat en särskild individuppföljning för att följa upp enskilda boendes genomförda insatser. Övriga boende kommer att följas upp under året. För få resultat föreligger från Mariahemmet för att kunna göra sammanställningar av det.

Vid besöken i boendet som gjorts ett par gånger varje år verkar alla boende nöjda och trivas. Aktiviteterna varierar stort med såväl enskilda som gruppaktiviteter i boendets lokaler, gemensamma aktivitetslokaler för alla äldreverksamheter eller i närmiljön. Ersta diakoni har öppnat ett volontärcafé som blivit en ny träffpunkt för de äldre och personal. Där träffas man, deltar i en aktivitet eller har det som utgångspunkt för en aktivitet eller promenad i närområdet.

### Brukarinflytande

Den enskildes inflytande i vardagen tillgodoses med genomförandeplanen och en daglig dialog mellan gäster och personal. Även anhörigas synpunkter tas tillvara. Mariahemmet har brukarråd med de boende och anhörigträffar några gånger per år. På brukarträffar diskuterar och planerar ledning, personal och boende gemensamma frågor som till exempel aktiviteter eller kost.

### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från 2010 har en svarsfrekvens på 52 %. De resultat som finns är i genomsnitt högre än stadens. De boende som svarat anser att de till 91 % blir bra bemötta, att personalen till 77 är lyhörda och att de till 70 % har god tillgång till aktiviteter, måltiderna är de nöjda med till 85% och de känner sig nöjda med boendet till 86 % och trygga till 85 %.

### Dokumentation

Mariahemmet använder dokumentationssystemet Magnacura för såväl SoL- som HSL-dokumentation. Mariahemmet kompletterar dokumentationen med levnadsberättelser om den boende för att få kunskap om vars och ens liv och livsstil. I genomförandeplanerna har enheten tagit med uppgifter om vilka insatser som ska ges, när och hur insatserna ska genomföras, vilka som deltagit i planeringen samt datum när planeringen gjordes. Det finns mål för insatserna och när planen ska följas upp. Underskrift finns av den enskilde eller legal företrädare. Genomförandeplanerna rapporteras via fax till beställaren då Mariahemmet använder annat dokumentationssystem än stadens.

### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. Inget är rapporterat för boendet till förvaltningen för tiden 2010-01-01 till 2011-05-01. Samtliga boende får klagomålsblanketter när de flyttar in. Till verksamheterna har





framförts synpunkter från enskilda deltagare på stödet eller önskemål om aktiviteter. Detta dokumenteras i de enskildas dokumentation vilket framkommer vid dokumentationsgranskningen. Vissa önskemål kan också läggas in i verksamhetsinnehållet eller blir till en ny aktivitet.

#### Hälso- och sjukvård

Ett system för regelbundna riskbedömningar gällande risk för undernäring, fall och trycksår behöver upprättas. Några lokala rutiner gällande hälso- och sjukvård behöver revideras och lokalanpassas. Dokumentationen behöver förbättras så att gällande föreskrifter följs. En patientsäkerhetsberättelse för år 2010 behöver upprättas.

#### Personal- och kompetensförsörjning

Personalen har vårdbiträdes eller undersköterskekompetens till drygt 80%. De som har vårdbiträdeskompetens erbjuds att höja den till undersköterska. Ersta diakoni har också arbetat med att ta fram en gemensam värdegrund för hela sin sociala verksamhet. När denna togs fram ingick det utbildningsinslag och reflektion. Andra kompetenshöjande projekt har varit vård i livets slutskede samt kost och nutrition för äldre. Kommande satsning på internutbildning/utveckling blir kvalitet enligt Lean och kost och nutrition för äldre.

#### Ekonomi och administration

Äldrenämnden har upphandlat Mariahemmet enligt lagen om valfrihetssystem. Därför gör äldreförvaltningen seriositetsprövningen av dem. Förvaltningen gör enligt beslut av fullmäktige uppföljning av service, omvårdnad och vård enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

#### Förbättringsåtgärder

Förvaltningen föreslår förbättringsåtgärder inom hälso- och sjukvårdsområdet gällande riskbedömningar, rutiner, dokumentation och framtagande av patientsäkerhetsberättelse.

#### Förvaltningens samlade bedömning om Mariahemmet

Förvaltningens bedömning är att Mariahemmet är ett boende som ger sina äldre en god omsorg med möjlighet till inflytande och delaktighet. De har kommit långt i sitt arbete med värdegrund och gott etiskt förhållningssätt. De äldre får sina beslutade insatser tillgodosedda av verksamheten. Boendet uppfyller inte helt de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter, stadens riktlinjer och avtalet. Ledningen för Mariahemmet arbetar med utveckling och förbättringsområden av verksamheter. Hälso- och sjukvården behöver förbättras på olika delområden.

Sammanfattande text gällande för både Mariahemmet och Villa Cederschiöld. Ett system för regelbundna riskbedömningar gällande risk för undernäring, fall och trycksår behöver upprättas. Några lokala rutiner gällande hälso- och sjukvård behöver revideras och lokalanpassas. Dokumentationen behöver förbättras så att



gällande föreskrifter följs. En patientsäkerhetsberättelse för år 2010 behöver upprättas.



### 3. Villa Cederschiölds gruppboende

#### Fakta

Verksamhet	Särskilt boende enligt 5 kap. 5 § Socialtjänstlagen, SoL
Avtalspart	Ersta diakoni
Namn och adress	Villa Cederschiölds gruppboende Erstagatan 1F, besöksadress Box 4619 116 91 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Margit Salomaa
Målgrupp och antal	Personer med demenssjukdomar, 24 lägenheter varav två tvårummare med möjlighet till 26 boendeplatser
Driftsform	LOV-upphandlat valfrihetskontrakt på ett år äldrenämnden och möjlighet till ett års förlängning och tre månaders uppsägningstid. Den enskilde har rätt att bo kvar.
Antal anställda	35 anställda motsvarande 31 årsarbetare
Tillgänglighet:	Verksamhetens lokaler är fysiskt tillgängliga och de kan nås med allmänna kommunikationer via busshållplats belägen drygt 100 m och backe från verksamheten.

#### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms biståndsenhet
- Dialog med enhetschef, medarbetare och boende
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enhetens dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökning
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

#### Verksamhet

Villa Cederschiöld är ett särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL. Boendet är inrett och utrustat med föremål och möbler från deltagarnas aktiva liv på 1940 och 1950-talet för att öka deras välbefinnande, trygghet och säkerhet. Verksamheten erbjuder stöd dygnet-runt i social gemenskap och med aktiviteter av olika slag enskilt och i grupp. Värderingsgrunden bygger på den kristna humanismen. Huvudmetoderna för verksamheten är validation, reminiscens och taktil massage. Metoderna har utvecklats och gör det fortfarande av Ersta diakoni där boendet och deras dagverksamhet arbetar tillsammans. Ersta Högskola utbildar även i metoderna. Sätt att förverkliga metoderna är att ha regelbunden reflektion, handledning och anhörigstöd i grupp och enskilt.



### Boende i vård- och omsorgsboendet

Totalt finns 26 boendeplatser på Villa Cederschiöld i 24 lägenheter för att kunna ta emot par vid behov. De boende kommer från många olika stadsdelar och även från andra kommuner. Just nu är det tolv boende som kommer från Södermalm.

Besök har gjorts i verksamheten ett flertal gånger och stämningen är alltid öppen, harmonisk och deltagande. Medarbetarna anser att om de möter den enskildes behov i stunden får de tid till det ordinarie omvårdnadsarbetet eftersom de i första hand ser till enskildes välbefinnande. Vid senaste besöket var alla deltagare nöjda med sina insatser och verksamheten vid uppföljningsbesöket. Några åt mellanmål, vilade och lyssnade på musik, några tog en promenad i Erstas park, andra tittade på TV eller satt eller tittade i tidningar. Till eftermiddagen planerades för en gemensam vårpromenad.

### Brukarinflytande

Ersta diakoni arbetar med grundmetoderna validation och reminscens. Personal lyssnar aktivt in den enskildes vilja fortlöpande, tolkar vad den boende egentligen menar och anpassar stöd och aktiviteter därefter. Varje boendes anhöriga hjälper till och upprättar en levnadsberättelse för att personalen skall ha det som bakgrund och förstå den enskildes önskemål och behov. Den enskildes synpunkter och önskemål dokumenteras också i genomförandeplan eller social journal. Dessa metoder ska i vardagen säkra att den enskilde lättare får överblick och inflytande över sin vardag. Villa Cederschiöld har också boendemöten och studiecirkelar eller informationsmöten för anhöriga i större och mindre format.

Biståndshandläggarna har under 2011 startat en särskild individuppföljning för att följa upp enskilda boendes genomförda insatser. Några resultat från Villa Cederschiöld gruppboende finns ännu inte klara. En uppföljning kommer att ske av södermalmsborna under året.

### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från 2010 har en låg svarsfrekvens på 33% och resultaten varierar stort och är därför svåra att tolka. Mest nöjd är de som svarat med måltiderna, 100 %, något lägre 83 % är det gällande bemötande och möjligheter till aktiviteter och 76 % anser att personalen är lyhörd. Avsevärt låga resultat har 10 % av de som svarat om upplevelsen av trygghet och nöjdhet med Villa Cederschiöld. Det är stora variationer i förhållande till stadens genomsnittliga resultat då Villa Cederschiöld har både höga och låga värden i förhållande till de genomsnittliga resultaten.

### Dokumentation

Samtliga boende har genomförandeplaner och levnadsberättelser. I genomförandeplanerna har enheten tagit med uppgifter om vilka olika insatser som ska ges och när de ska genomföras, vilka som deltagit i planeringen samt datum när planeringen gjordes. Det finns mål för insatserna och när planen ska följas upp. Underskrift finns av den enskilde eller legal företrädare. Genomförandeplanerna är



kompletterade med levnadsberättelser för att få kunskap om vars och ens liv, livsstil, enskildas önskemål och intressen. Då Ersta diakoni har annat dokumentationsprogram än staden faxas genomförandeplanerna till beställarenheten.

#### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. Inget är rapporterat till förvaltningen för tiden 2010-01-01 till 2011-05-01. Till verksamheterna har framförts synpunkter på omvårdnad för enskilda boende, anhöriga eller legala ställföreträdare och önskemål om aktiviteter. Detta dokumenteras i de enskildas dokumentation eller läggs in i verksamhetsinnehållet.

#### Hälso- och sjukvård

Ett system för regelbundna riskbedömningar gällande risk för undernäring, fall och trycksår behöver upprättas. Några lokala rutiner gällande hälso- och sjukvård behöver revideras och lokalanpassas. Dokumentationen behöver förbättras så att gällande föreskrifter följs. En patientsäkerhetsberättelse för år 2010 behöver upprättas.

#### Personal- och kompetensförsörjning

All omvårdnadspersonal har grundkompetensen vårdbiträdesutbildning och erbjuds av Ersta fortbildning till undersköterska. Därutöver har all personal fått utbildning i deras grundmetoder, validation, reminiscens och taktil massage. Ersta diakoni och medarbetare ledning söker aktivt efter kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov och har internationella kontakter för att få del av de nya rön som görs inom demensvården. De har även planer på att försöka forskningsanknyta verksamheten för att öka evidensen i deras metoder. Ersta diakoni har också arbetat med att ta fram en gemensam värdegrund för hela sin sociala verksamhet. När denna togs fram ingick det utbildningsinslag och reflektion. Årets utbildnings- och utvecklingsatsning är kvalitet enligt Lean-metoden och kost och nutrition för äldre.

#### Ekonomi och administration

Äldrenämnden har upphandlat Villa Cederschiöld enligt lagen om valfrihetssystem. Det är därför äldreförvaltningen som genomför kontroller av handel och vandel på Villa Cederschiölds gruppboende. Stadsdelsförvaltningen gör uppföljningar av åtagandena enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen enligt kommunfullmäktigebeslut.

#### Utvecklingsarbete

Samtliga äldreverksamheter på Ersta diakoni planerar att kvalitetssäkra sig enligt Lean-metoden utöver de krav som finns i lednings- och kvalitetssystemet på processer och rutiner.

Villa Cederschiöld vill också försöka forskningsanknyta verksamheten för att öka evidensen i deras metoder validation, reminiscens och taktil massage.



## Förbättringsåtgärder

Förvaltningen rekommenderar Villa Cederschiöld att överföra vissa uppgifter från levnadsberättelserna till genomförandeplanen för att följa dokumentationsförfattningen SOSFS 2006 :5.

Förvaltningen föreslår förbättringsåtgärder inom hälso- och sjukvårdsområdet gällande riskbedömningar, rutiner, dokumentation och framtagande av patientsäkerhetsberättelse.

Förvaltningens samlade bedömning om Villa Cederschiölds gruppboende  
Förvaltningens bedömning är att de boende har möjlighet till inflytande och delaktighet samt får sina beslutade insatser tillgodosedda i boendet. Boendet uppfyller till största delen de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter och stadens riktlinjer för en god demensvård. Villa Cederschiölds kontinuerliga användande av metoderna validation, reminiscens och taktil massage bedöms av förvaltningen som goda bemötandemetoder för målgruppen i boendet. Hälso- och sjukvården behöver förbättras på olika delområden.



#### 4. Hornskrokens vård- och omsorgsboende

##### Fakta

Verksamhet	Särskild boendeform, enligt 5 kap 5 § SoL.
Namn och adress	Hornskrokens vård- och omsorgsboende, Hornskroken 1, 117 26 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Sussie Andersson
Målgrupp och antal	Hornskroken har 53 platser med inriktning demenssjukdom
Driftsform	Egenregi
Antal anställda	47 anställda motsvarande 38,54 årsarbetare
Tillgänglighet:	Lokalerna är tillgängliga och har närhet till kommunala kommunikationer

##### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms biståndsenhet
- Dialog med enhetschef och medarbetare på boendet
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enhetens dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökning
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

##### Verksamhet

Hornskrokens vård- och omsorgsboende har 53 platser med demensinriktning. Enheten är en av de verksamheter som ingår i den pågående centralupphandlingen för vård- och omsorgsboenden med en planerad verksamhetsövergång 2012-03-01. Enheten arbetar utifrån den så kallade "Hornskroksmodellen", vilket är en metod som bygger på att medarbetarnas kompetens och erfarenhet används på ett strukturerat sätt. Metoden stimulerar medarbetarna till att se över arbetssätt och våga pröva nya idéer.

##### Boende i vård- och omsorgsboendet

De 53 lägenheterna på Hornskroken är fördelade på 6 våningsplan. En fin vinterträdgård finns vid entréplanet som används till möten och social samvaro. Intill vinterträdgården finns en träfflokal där olika kulturella och sociala aktiviteter anordnas tre dagar i veckan. På respektive våningsplan finns en aktivitetsansvarig som ser till att det erbjuds aktiviteter dagligen för dem som vill vara kvar på våningsplanet. På våningsplanen finns en öppen stämning där personalen umgås och kommunicerar med de boende.



### Brukarinflytande

Med tanke på att Hornskroken är ett demensboende kan de äldre själva ha svårt att uttrycka sina behov och önskemål. Levnadsberättelsen ("Dokumentet om mig"), en tydlig genomförandeplan, personalens kompetens och lyhördhet och inte minst de anhöriga är viktiga resurser som enheten använder sig av för att skapa ett brukarinflytande. En gång om året följer en biståndshandläggare genom samtal upp med den enskilde och dennes anhörig om de är nöjda med boendet.

### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från november 2010 visar att Hornskroken generellt har ett bättre resultat än för staden. Av 11 frågeområden visar 8 på ett bättre resultat för Hornskroken än i staden totalt. Enheten har under våren 2011 genomfört en egen brukarundersökning kring maten och måltidssituationen. Under tre veckor ställde personal frågor till de boende i direkt anslutning till måltiderna. Resultatet visar på en hög nöjdhetsgrad och stämmer väl överens med resultatet från stadens undersökning där nöjdheten med maten och måltidsstunderna var 77 % respektive 76 %.

### Dokumentation

I samband med tertialrapport 1 redovisar enheten att samtliga boende har en upprättad genomförandeplan. Alla genomförandeplaner är inlagda i stadens dokumentationssystem ParaSol. Enheten har även påbörjat att föra den löpande sociala dokumentationen i ParaSol. Enhetschefens egenkontroll kring dokumentationen är god. En gång i månaden går enhetschefen igenom all dokumentation i ParaSol. Hon läser också igenom alla genomförandeplaner innan de godkänns av de äldre och skickas till biståndshandläggare.

### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. Inga klagomål har inkommit under perioden 2011-01-01 – 2011-03-31. Enheten har hittills under 2011 haft en lex Sarah som utretts och åtgärdats.

### Hälso- och sjukvård

Enheten har en till största delen välfungerande hälso- och sjukvård. Enheten behöver revidera några av sina lokala skriftliga rutiner. Enheten behöver i en lokal rutin beskriva sitt arbete med risk- och händelseanalyser. Dokumentationen behöver utvecklas så att det går att följa omvårdnadsprocessen.

### Personal- och kompetensförsörjning

Personalen har den kompetens som krävs och har förutsättningar för fortlöpande kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov. Medarbetarna erbjuds fortlöpande olika utbildningsinsatser utifrån verksamhetens behov. Årligen upprättar enhetschefen en samlad kompetensutvecklingsplan utifrån verksamhetens behov. Utifrån den övergripande planen planeras därefter för medarbetarnas





individuella kompetensutveckling. Hornskroken tävlade i 2010 års kvalitetsutmärkelse och har även lämnat in sitt bidrag till årets tävling.

#### Ekonomi

I bokslut 2010 redovisade Hornskroken ett överskott på 0,7 mnkr. Omslutningen är 30,6 mnkr och i tertialrapport 1 redovisar enheten ett överskott på 0,1 mnkr.

#### Förbättringsåtgärder

Den sociala dokumentationen kan utvecklas ytterligare. Genomförandeplanen, signeringslistor och den löpande sociala dokumentationen bör tillsammans skapa en bättre helhetsbild över den enskildes liv. Detta för att säkerställa att insatser och aktiviteter ges utifrån upprättad genomförandeplan och att fel och brister uppmärksammas och åtgärdas. Inom hälso- och sjukvården behöver enheten se över och revidera vissa rutiner samt förbättra dokumentationen.

#### Förvaltningens samlade bedömning om Hornskrokens vård- och omsorgsboende

Förvaltningens bedömning är att de boende har möjlighet till inflytande och delaktighet och att de får sina beslutade insatser tillgodosedda av verksamheten. Boendet uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter och stadens riktlinjer.



## 5. Katarinagårdens vård- och omsorgsboende

### Fakta

Verksamhet	Särskild boendeform, enligt 5 kap 5 § SoL.
Namn och adress	Katarinagårdens vård- och omsorgsboende Tideliusgatan 7 – 9, 118 69 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Johanna Zarmén
Målgrupp och antal	Katarinagårdens vård- och omsorgsboende har 55 platser med somatisk inriktning
Driftsform	Egenregi
Antal anställda	48 anställda motsvarande 43,97 årsarbetare
Tillgänglighet:	Lokalerna är tillgängliga. Till allmänna kommunikationsmedel är det gångavstånd

### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms beställarenhet
- Dialog med enhetschef och medarbetare på boendet
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enhetens dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökning
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

### Verksamhet

Katarinagårdens vård- och omsorgsboende har 55 platser med somatisk inriktning. Enheten är en av de verksamheter som ingår i den pågående centralupphandlingen för vård- och omsorgsboenden med en planerad verksamhetsövergång 2012-03-01. Under 2010 granskades enheten av Socialstyrelsen där kritik bland annat framfördes på hur avvikelser och fel och brister hanterades och dokumenterades. Verksamheten har arbetat intensivt med ett förbättringsarbete kring detta och bedömningen är att Katarinagården idag är en väl fungerande enhet. Enhetens kvalitetsarbete har en hög prioritet där såväl medarbetare som de boende är delaktiga.

### Boende i vård- och omsorgsboendet

Totalt finns det 55 lägenheter på Katarinagården fördelade på 5 våningsplan. För närvarande kommer 36 av de boende från Södermalm. Alla våningsplan har ett stort kök med en rymlig balkong och ett vardagsrum där de boende gärna vistas. Personalen finns tillgänglig för de boende och atmosfären är öppen och trivsam.

De boende erbjuds ett rikt utbud av sociala och kulturella aktiviteter. Varje vecka upprättas en detaljerad aktivitetsplan som anslås på alla våningsplan. Enheten har också en egen biograf där det visas film utifrån de boendes förslag.



### Brukarinflytande

De äldre på Katarinagården har inflytande över utformningen av sin omsorg bland annat genom deltagande vid vårdplanering och upprättande av genomförandeplan, medverkan vid beställning av mat och livsmedel, planering av aktiviteter och vad innehållet i den "egna tiden" tillsammans med kontaktmannen ska vara. En gång om året följer en biståndshandläggare genom samtal upp med den enskilde och dennes anhörig om de är nöjda med boendet.

### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från november 2010 visar generellt på ett bättre resultat än vad enheten visade föregående år men ett sämre resultat än staden totalt. Utifrån resultatet från brukarundersökningen arbetar enheten med att bland annat utveckla och förbättra dialogen med såväl äldre som närstående. Detta för att få en klarare bild kring vilka frågor som de äldre och deras närstående vill ha större inflytande i.

### Dokumentation

I samband med tertialrapport 1 redovisar enheten att samtliga boende har en upprättad genomförandeplan. Alla genomförandeplaner är inlagda i stadens dokumentationssystem ParaSol. Även de löpande daganteckningarna förs i ParaSol.

### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. I samband med inflyttning får alla boende information och blankett kring synpunkter och klagomål. Klagomålsblanketter finns även tillgängliga på anslagstavlor på alla våningsplan. Under perioden 2011-01-01 – 2011-03-31 har enheten mottagit ett klagomål och ett beröm. Enheten har under 2011 gjort en lex Sarahanmälan.

### Hälso- och sjukvård

Katarinagården har en fungerande hälso- och sjukvård. Enheten behöver förbättra sig vad gäller följsamheten till MAS riktlinjer samt utarbeta en del lokalt anpassade rutiner. Dokumentationen måste utvecklas främst vad det gäller att skriva omvårdnadsplaner. Alla våningsplan måste påbörja arbetet med att erbjuda samt genomföra inkontinensutredningar.

### Personal- och kompetensförsörjning

Personalen har den kompetens som krävs och erbjuds fortlöpande olika fortbildningsinsatser utifrån verksamhetens behov. För närvarande är ökade demenskunskaper ett prioriterat område.

### Ekonomi

I bokslut 2010 redovisade Katarinagården ett underskott på cirka 0,8 mnkr. Omslutningen är på cirka 30,5mnkr. I tertialrapport 1 redovisar enheten en budget i



balans. Ledningen för äldreomsorgen, ekonomiavdelningen och enheten har regelbundna möten för att bevaka att ett nytt underskott inte uppstår.

#### Förbättringsåtgärder

Förbättringsområden inom hälso- och sjukvården är att bättre följa MAS riktlinjer samt att utarbeta lokal rutiner, förbättra dokumentationen och erbjuda inkontinensutredningar.

Den sociala dokumentationen kan utvecklas ytterligare. Genomförandeplanen, signeringslistor och den löpande sociala dokumentationen bör tillsammans skapa en bättre helhetsbild över den enskildes liv. Detta för att säkerställa att insatser och aktiviteter ges utifrån upprättad genomförandeplan och att fel och brister uppmärksammas och åtgärdas.

Enheten behöver kontinuerligt se över personalkostnaderna och kostnaderna för övrig förbrukning för att inte överskrida budget.

#### Förvaltningens samlade bedömning om Katarinagårdens vård- och omsorgsboende

Förvaltningens bedömning är att de boende har möjlighet till inflytande och delaktighet samt att de får sina beslutade insatser tillgodosedda av verksamheten. Enheten uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter och stadens riktlinjer.



## 6. Nytorggårdens vård- och omsorgsboende

### Fakta

Verksamhet	Särskild boendeform, enligt 5 kap 5 § SoL.
Namn och adress	Nytorggårdens vård- och omsorgsboende, Nytorggatan 44, 116 40 Stockholm
Förestår/verksamhetschef	Ingalill Bigénus
Målgrupp och antal	Nytorggården har 20 platser med inriktning demenssjukdomar och 11 med somatisk inriktning
Driftsform	Egenregi
Antal anställda	32 anställda motsvarande 28,86 årsarbetare
Tillgänglighet:	Lokalerna är tillgängliga och ligger i närhet till allmänna kommunikationsmedel

### Metod för uppföljningen

Uppföljningen baserar sig på följande:

- Dialog med företrädare från Södermalms biståndsenhet
- Dialog med enhetschef och medarbetare på boendet
- Enhetens rapporterade avvikelser och klagomålshantering
- Kontroll av enhetens dokumentation och rutiner
- Stockholms stads brukarundersökning
- Besök av avdelningscontrollers och MAS på enheten

### Verksamhet

Nytorggårdens vård- och omsorgsboende är ett särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL. Under 2010 granskades enheten av Socialstyrelsen där kritik bland annat framfördes på hur avvikelser och fel och brister dokumenterades och åtgärdades. Ett omfattande arbete har gjorts och pågår fortfarande på enheten med att åtgärda brister och utveckla verksamheten. Lokaler har fräschats upp och omdisponerats utifrån verksamhetens behov. Ett kvalitativt utvecklingsarbete bedrivs i projektform sedan hösten 2010 med hjälp av stimulansmedel. Lokala rutiner har upprättats och förankrats bland medarbetarna. Medarbetarnas kunskaper om fel och brister/avvikelser, klagomål och lex Sarah är god.

### Boende i vård- och omsorgsboendet

Totalt finns det 31 lägenheter på Nytorggården fördelade på 3 våningsplan. Lägenheterna är rymliga och nyrenoverade. För närvarande kommer 21 av de boende från Södermalm.



### Brukarinflytande

Den boendes inflytande i vardagen tillgodoses genom de individuellt upprättade genomförandeplanerna. Även de anhörigas synpunkter tas till vara genom enskilda dialoger och anhörigträffar.

### Brukarundersökning

Stadens brukarundersökning från november 2010 visar på ett mycket positivt resultat. De boende och deras anhöriga är mycket nöjda med boendet och känner sig trygga med det. De boendes möjlighet till utevistelse behöver enheten arbeta med. Här visade resultatet på en låg nöjdhet.

### Dokumentation

I samband med tertialrapport 1 redovisar enheten att samtliga boende har en upprättad genomförandeplan eller att arbetet med att upprätta en plan pågår. Alla genomförandeplaner är inlagda i ParaSol utom för två där de boende kommer från andra kommuner. Kvaliteten på genomförandeplaner och den löpande sociala dokumentationen har avsevärt förbättrats där flera goda exempel finns.

### Synpunkter, klagomål, fel och brister

System finns för hantering av synpunkter, klagomål, fel och brister. Vid inflyttning får alla äldre en välkomstmapp med information om det nya boendet. I mappen finns även information och blanketter om klagomålshanteringen. Under perioden 2011-01-01 – 2011-03-31 har inga klagomål eller sex Sarahanmälningar inkommit.

### Hälso- och sjukvård

Enheten har en till största delen fungerande hälso- och sjukvård. Enheten behöver revidera huvuddelen av sina lokala skriftliga rutiner. Enheten behöver i en lokal rutin beskriva sitt arbete med risk- och händelseanalyser. Egenkontrollen av medicinteknisk apparatur behöver systematiseras. Samtliga sjuksköterskor har inte forskrivningsrätt gällande inkontinenshjälpmedel. Inom demensområdet har enbart en sjuksköterska påbyggnadsutbildning. Dokumentationen behöver utvecklas så att den följer gällande föreskrifter.

### Personal- och kompetensförsörjning

Personalen har den kompetens som krävs och ges förutsättningar för fortlöpande kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov. För närvarande pågår en arbetsplatsförlagd fortbildning genom projekt via stimulansmedel.

### Ekonomi

I bokslut 2010 redovisade enheten ett underskott på 0,2 mnkr. Enhetens omslutning är 17,8 mnkr. I tertialrapport 1 redovisar enheten ett underskott på 0,9 mnkr. Ledningen för äldreomsorgen, ekonomiavdelningen och enheten har



regelbundna möten för att begränsa underskottet genom att kontinuerligt se över möjliga åtgärder.

#### Förbättringsåtgärder

Enheten behöver fortlöpande se över bemanningen och vidta åtgärder för att minska det ekonomiska underskottet. Den sociala dokumentationen kan utvecklas ytterligare. Rutiner kring hantering av fel och brister och hur de rapporteras till enhetschef bör förbättras. Inom hälso- och sjukvården behöver det bland annat ses till att alla sjuksköterskor har forskrivningsrätt gällande inkontinenshjälpmedel, att de lokala rutinerna revideras och att HSL-dokumentationen utvecklas.

#### Förvaltningens samlade bedömning om Nytorpgårdens vård- och omsorgsboende

Förvaltningens bedömning är att de boende har möjlighet till inflytande och delaktighet samt att de får sina beslutade insatser tillgodosedda av verksamheten. Enheten uppfyller inte budgetmålen men uppfyller i övrigt de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning och föreskrifter och stadens riktlinjer.

### **Bilaga**

1. Sammanställning av förvaltningens bedömning av respektive verksamhet